

rămâne doar să o vânam fără istov, asumându-ne evidența faptului că, într-o lume nu prea bine făcută, majoritatea covârșitoare a împrejurărilor muzicale nu răpesc, nu amușesc, nu convertesc. Ele pot fi onorabile și profesioniste, agreabile și pline de bună cuviință, cazuri în care, de fapt, pur și simplu nu contează. Contează doar ceea ce destabilizează. Concertul care nu duce la dilatare și topire a ființei lăuntrice, care mai lasă loc de întors distanței obiective a subiectului față de starea sa muzicală, care nu izbuteste să-l scoată pe ascultător din această senzație – cea mai penibilă dintre toate – a imposibilității de a tresălta, de a se realiza intern, acel concert se plasează sub demnitatea muzicii. Căci, pentru ca să conteze, un concert trebuie să transfigureze. Auditoriul trebuie convins de un singur lucru: că, măcar pe durata concertului, lumea e bine făcută.

În 9 noiembrie, în Aula Palatului Cantacuzino, flautistul Matei Ioachimescu și pianistul Alfredo Ovalles m-au convins că lumea e bine făcută. Iată supremul elogiu pe care condeiul meu se consideră în stare să-l producă. Nici n-aș ști ce să mai adaug. Pur și simplu, am avut ocazia să-mi amintesc, prin intermediul acestor doi muzicieni totali, ce înseamnă să ascuți muzica fără rest, ca și cum ai respira prin ea, ca și cum de ea ar depinde totul. Ei m-au convins, ca nimeni alții, că unui interpret cu adevărat dăruit îi stă în putință absolut orice fel de muzică (fapt ce, de altfel, se reflectă cu prisosință în activitatea la fel de bogată susținută de ambii atât în domeniul muzicii contemporane, cât și în cel al muzicii clasice). Și-au ales, desigur, un repertoriu pe potriva propriei lor excelențe: de la meditația incantatorie a *Liedului* lui Toshio Hosokawa până la expresivitatea hipnotizantă, intensă ca o „dulce durere”, a *Elegiei* scrise de Doina Rotaru sub impulsul poemului blagian omonim; de la neoromanticul și neotonalul *Duo*, scris „ca la carte” de austriacul Wolfram Wagner, până la frenezia spectaculoasă, de sorginte

populară pe alocuri, a ritmurilor dansante rostogolite de către croata Margareta Ferek-Petric în *Beastie Poetry*; trecând și prin ceea ce am perceput drept piesa cea mai convingătoare a serii, de o imaginație deopotrivă debordantă și desăvârșit structurată – *A Due* de Călin Ioachimescu, în decursul căreia flautistului i s-a alăturat la marimbafon, ireproșabilă, Irina Rădulescu; toate desfășurându-se sub genericul extrem de potrivit „La Follia”, reflectat și în *parafrazele la Les Folies d’Espagne* – binecunoscutul set de variațiuni semnat de Marin Marais, un contemporan al lui Lully –, foarte inspirate, foarte multicolore, de un cert talent componistic, intercalate de către Alfredo Ovalles sub forma unor interludii menite să pregătească atmosfera fiecărei piese din program; toate aceste muzici, ele însele plasate la o înaltă altitudine valorică, au părut, odată încăpute pe mâinile acestor interpreți excepționali, să strălucească și mai mult. Parcă niciodată n-am resimțit atât de intens puterea de facere și desfacere a sensurilor muzicii și, mai ales, a stărilor muzicale, pe care o dețin, cu deplină autoritate, interpreții ieșiți din tipare. Parcă niciodată n-am fost mai convins că un interpret care știe să-și înnobileze profesionalismul prin imboldul pasiunii

nețărnumurite e capabil să facă din orice fel de muzică, chiar mediocră de-ar fi, o aventură și-un descântec. Spun asta doar de dragul și justețea teoretică a ideii, căci, încă o dată, calitatea pieselor alese de Ioachimescu & Ovalles nu poate fi nicidecum minimalizată. Doar atât că forța de pătrundere expresivă a celor doi a fost atât de mare, încât compozitorii le pot fi recunoscători pentru faptul că li s-au prezentat piesele într-unele din cele mai bune versiuni posibile.

Am ascultat cu sufletul la gură. Am ascultat resimțind fiecare gest, fiecare nuanță, fiecare clipire, ca pe o confirmare în plus a faptului că nu poate și nici nu trebuie să fie altfel. Am ascultat cu convingerea că, locuită și de asemenea muzicieni, lumea e bine făcută, mai poate sta în picioare, mai merită o șansă.

Vlad VĂIDEAN

Casa “Dinu Lipatti” pe meridianele muzicii contemporane

Până de curând, putea fi văzută în București, la intersecția bulevardului Lascăr Catargiu cu strada Visarion, o casă cochetă din alte timpuri, o bijuterie arhitectonică pe cât de frumoasă, pe atât de dărăpănată, așa cum multe altele pot fi văzute în capitală, deși sunt înregistrate pe lista monumentelor istorice. Ea data din 1902, și era locuința în

care Dinu Lipatti învățase muzica, cântase împreună cu George Enescu, primise aproape toată pleiada marilor muzicieni români din perioada interbelică. În ianuarie 2017, destinul cultural al acestui edificiu amenința să devină unul incert: scos la licitație în urma unei executări silite, după ce proprietarii nu mai putuseră plăti un credit bancar, imobilul aproape că urma să fie transformat într-un restaurant. A avut totuși norocul de a fi salvat

Duo Cello Jaya

de la degradare de către regizoarea Alice Barb, cea care a depus o intensă muncă de convingere pe lângă Primăria Generală a Capitalei, până când, obținând într-un timp record sprijinul dorit, a reușit să inaugureze – în 19 martie 2018, deci la împlinirea a 101 de ani de la nașterea lui Dinu Lipatti – cel mai nou centru cultural al Bucureștiului. Deși nu e multă vreme de atunci, aproape că nu mai pot fi numărate manifestările organizate în acest lăcaș, căci n-a trecut nicio lună fără ca în Casa Artelor “Dinu Lipatti” să nu fie găzduite concerte, expoziții, mini-festivaluri, majoritatea dedicate culturii române și plasate, bineînțeles, sub zodia simbolică a geniului protector al locului.

Diversitatea și bogăția de evenimente cuprinse în ultima ediție a Festivalului “Meridian” s-a datorat în bună măsură și faptului că acest centru cultural deosebit de activ s-a numărat printre co-organizatorii festivalului. Mai precis, au avut loc aici, între 8 și 11 noiembrie, nu mai puțin de patru serate muzicale, extrem de consistente, toate alcătuite după același tipic: două recitaluri camerale precedate de câte o conferință menită să introducă publicul în atmosfera muzicii contemporane. Simțul meu muzicologic nu a putut decât să

se declare încântat de includerea în program a acestor conferințe, mai ales din perspectiva faptului că publicul obișnuit al Casei „Dinu Lipatti” nu e neapărat un fidel al muzicii contemporane. Altfel spus, rostul principal al conferințelor respective s-a dorit a fi tocmai acela de a le ieși melomanilor în întâmpinare și de a-i convinge, prin seducțiile elocvenței, de relevanța și valoarea unor muzici care merită din plin o mai largă recunoaștere.

De pildă, **Laura Manolache** a prezentat, în 9 noiembrie, o serie de „modele enesciene” ce pot fi reperate în creația compozitorilor „generației de aur”. Poate că privirea analitică pusă în joc s-a dovedit pe alocuri prea acritică pentru o prezentare orală; e cert însă că repunerea în atenție a acestei problematice s-a dovedit deosebit de instructivă. Am apreciat mai ales multitudinea de exemple muzicale, încadrate cu limpezime în anumite categorii menite să profileze acele „modele enesciene” invocate în titlu („atenta drămuire a elementelor de vocabular”, „modelarea complexă a sintaxei muzicale”, „spiritul improvizatoric” ș.a.). Am avut deci ocazia de a mă convinge încă o dată asupra faptului că Enescu nu a fost propriu-zis un creator de școală, în umbra căruia să fi înflorit continuatori stilistici direcți, ci mai degrabă un fel de geniu protector, în măsură să inspire, prin inovațiile blânde și disimulate ale artei sale, manifestarea unor sisteme de compoziție cu totul originale și foarte diferite unele de altele.

Enescu a constituit o prezență pregnantă și în conferința susținută în ziua următoare de către **Dan Dediu**. Nici nu se putea altfel, căci subiectul abordat a fost „fermentul lăutăresc în muzica românească”, iar Enescu, după cum bine se știe, a avut o contribuție capitală la conștientizarea rolului decisiv pe care l-au jucat lăutarii țigani în perpetuarea și îmbogățirea muzicii românești. De altfel, însuși mult dezbătutul „caracter popular românesc”, în mod culminativ surprins în *Sonata a 3-a pentru pian și vioară*, își datorează mare parte din parfumul specific tocmai felului magistral în care Enescu a reușit să evoce expresia lăutărească, integrând-o în cadrul respectabil, supranațional, al tradiției muzicale europene. Cu carisma-i caracteristică, Dan Dediu a repus în lumină toată această discuție – binecunoscută oricărui enescolog român –, profilând-o însă în tandem cu proiecte similare ale altor compozitori români din epocă, și pigmentând-o, bineînțeles, cu savuroase exemple muzicale. Seducătoare prin ingeniozitate taxonomică (altă trăsătură caracteristică conferențiarului) s-a dovedit încheierea, unde arta lăutărească a fost pusă alături de alți „fermenți” exotici (bunăoară muzica spaniolă sau jazz-ul) care i-au atras de-a lungul timpului pe compozitorii europeni.

Dintre multe recitaluri desfășurate la Casa „Dinu Lipatti”, am avut plăcerea să asist, imediat după conferința Laurei Manolache, la cel susținut de **violonceliștii Ella Bokor și Mircea Marian**. Despre acest minunat și foarte activ *Duo Cello Jaya* am mai avut prilejul să scriu laudativ în paginile acestei reviste, în numărul din iulie 2018. De aceea, îmi permit să nu mai detaliez, pas cu pas, modul în care au tratat fiecare piesă (de altfel, cu unele piese mai intrasem în contact și la recitalul lor precedent). N-ar însemna decât să-mi întăresc laudele, căci interpretarea lor s-a dovedit la fel de atașantă și plină de vână afectivă. E de ajuns să-i recomand cititorului să facă bine să urmărească cu atenție activitatea acestui duo. Va avea doar prilejuri de încântare.

Vlad VĂIDEAN

Recital Luminitza Petre și Ioana Maria Lupașcu

De-a lungul timpului, formula de duo alcătuită din vioară și pian a atras o multitudine de compozitori care au dorit să exploreze și să extindă potențialul expresiv al îmbinării timbrale dintre cele mai populare instrumente muzicale clasice, în care, treptat, pianul a evoluat de la un discret comentator al melodiilor viorii la un veritabil personaj al acțiunii muzicale și partener egal al reginei instrumentelor. Chiar dacă limbajul contemporan pune accent mai degrabă pe valorificarea sonorilor mai puțin convenționale și a procedeelelor menite să confere noi culori instrumentelor deja cunoscute, duo-ul vioară-pian avea să rămână o prezență constantă și în muzica din a doua jumătate a secolului XX și începutul secolului XXI, creatorii intuind resurse expresive încă neexplorate în aliajul timbral rezultat din îngemănarea celor două instrumente.

Festivalul Meridian, aflat la cea de-a XIV-a ediție, propune an de an o agendă din care nu lipsește nici o formulă interpretativă căreia îi sunt dedicate lucrări în repertoriului

contemporan astfel că și în 2018 ne-am putut bucura de un recital susținut la Casa Artelor „Dinu Lipatti” de **violinista Luminitza Petre și pianista Ioana Maria Lupașcu**. Promotoare și iubitoare a creației enesciene, Luminitza Petre, concert-maistru al Orchestrei Simfonice de Stat din Stuttgart, este o prezență tot mai constantă în viața muzicală din România unde se remarcă prin recitaluri și concerte în care promovează atât opusuri ale compozitorilor din marile epoci culturale cât și lucrări aparținând repertoriului contemporan, având colaborări cu unii dintre cei mai apreciați muzicieni români ai momentului. Caracterizată de o constructivă determinare în interpretările sale și de o remarcabilă forță de comunicare a semnificațiilor partiturilor pe care le prezintă în fiecare recital al său, Luminitza Petre ne-a propus, alături de Ioana Maria Lupașcu, un program succint dar intens din punct de vedere al semnificațiilor înglobate de fiecare lucrare în parte, în care au figurat exclusiv opusuri ale compozitorilor români.

Dorind să contribuie la cunoașterea de către public a celor mai recente creații românești, Luminitza Petre a ales ca